

PAPER DETAILS

TITLE: Piyango Biletinin Edinilmis Mallara Katılma Rejiminin Tasfiyesinde Nasıl Değerlendirileceği
Meselesi

AUTHORS: Selin SERT SÜTÇÜ

PAGES: 151-159

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2488159>

Piyango Biletinin Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminin Tasfiyesinde Nasıl Değerlendirileceği Meselesi

Selin SERT SÜTÇÜ

Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye
selin81hukuk@gmail.com (Sorumlu Yazar / Corresponding Author)

Makale Bilgileri	ÖZ
Makale Geçmişi Geliş: 15.06.2022 Kabul: 23.01.2023 Yayın: 10.02.2023	4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu, yasal mal rejimi olarak edinilmiş mallara katılma rejimini kabul etmiş, mal ayrılığı, mal ortaklığı ve paylaşımlı mal ayrılığı rejimlerinin ise seçilimlik mal rejimleri olduğunu ifade etmiştir. Türk Medeni Kanunu'nda düzenlenen edinilmiş mallara katılma rejimine göre, eşlerin edinilmiş malları ve kişisel malları olmak üzere iki tür malvarlığı değeri bulunmaktadır. Türk Medeni Kanunu m.219 hükmünde edinilmiş malların tanımını yapmış ve beş bent halinde örnek olarak edinilmiş mal olarak kabul edilebilecek mallara ilişkin unsurları sıralamıştır. Bu tanıma göre; edinilmiş mal, her eşin mal rejiminin devamı süresince karşılığını vermek suretiyle elde ettiği mal varlığı değeridir. Kişisel mallar ise TMK m.220 hükmünde dört bent halinde sayılmış ve kanun koyucu evlilik birliğinin sona ermesi halinde mal rejiminin tasfiyesinde eşlerin kişisel mallarının ya kanundan ya da eşlerin kendi aralarında yapacakları sözleşmeyle belirlenmesi gerektiğini ifade etmiştir. Piyango bileti gibi tamamen şansa bağlı olan şans oyunlarından elde edilen gelirin ise TMK m.219 anlamında edinilmiş mal olup olmadığı öğretide ve yargı kararlarında tartışmalara sebep olmuştur. Çalışmamızda bu tartışmalara yer verilerek, görüşümüz açıklanmaya çalışılmıştır.
Anahtar Kelimeler: Milli Piyango Bileti, Mal Rejimi Tasfiyesi, Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi, Edinilmiş Mal, Kişisel Mal.	

The Issue Of How The Lottery Ticket Will Be Evaluated In The Liquidation Of The Regime Of Participation In Goods Acquired

Article Info	ABSTRACT
Article History Received: 15.06.2022 Accepted: 23.01.2023 Published: 10.02.2023	The Turkish Civil Code No. 4721 accepted the regime of participation in acquired property as a legal property regime, and stated that property separation, property partnership and shared property separation regimes are optional property regimes. In the regime of participation in acquired property in the Turkish Civil Code, there are two types of property values, namely the acquired properties and personal properties of the spouses. He made the definition of the acquired goods in the provision of Article 219 of the Turkish Civil Code and listed the elements related to the goods that can be considered as an example acquired goods in five paragraphs. According to this definition; Acquired property is the value of property acquired by each spouse during the continuation of the property regime. Personal properties are listed in four clauses in Article 220 of the TMK and the legislator stated that in the liquidation of the property regime, the personal properties of the spouses should be determined either by law or by the agreement between the spouses. Whether the income obtained from games of chance, such as lottery tickets, which are completely dependent on luck, is an acquired property within the meaning of TMK m.219 has caused debates in the doctrine and judicial decisions. In our study, we tried to explain our opinion by giving place to these discussions.
Keywords: National Lottery Ticket, Liquidation of Property Regime, Regime of Participation in Acquired Property, Acquired Property, Personal Property.	

Atıf/Citation: Sert Sütçü, S. (2023). "Piyango Biletinin Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminin Tasfiyesinde Nasıl Değerlendirileceği Meselesi", *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6(1), s. 151-159.

Plagiarism: Bu makale intihal programında taranmış ve en az iki hakem incelemesinden geçmiştir. // This article has been scanned via a plagiarism software and reviewed by at least two referees.

"This article is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) (CC BY-NC 4.0)"

GİRİŞ

Evliliğin boşanmayla sona ermesi, evliliğin kanunda öngörülen sona erme nedenleri arasında yer almaktadır. Evliliğin; sona ermesi halinde eşlerin mallarının nasıl paylaşılacağı sorunu gündeme gelecektir. Mal rejimleri ve mal rejimlerinin tasfiyesi, eşlerin seçmiş oldukları mal rejiminin türüne göre farklı bir tasfiye sistemini gerektirmektedir. 2002 yılından sonra evlenen çiftler bakımından Türk Medeni Kanunu, eşlerin mal rejimi seçmemiş olmaları halinde, eşlerin edinilmiş mallara rejimini¹ kabul ettiklerini hüküm altına alarak, edinilmiş mallara katılma rejimini yasal mal rejimi olarak kabul etmiştir.

Edinilmiş mallara katılma rejiminin özünü²; edinilmiş mal ve kişisel mal ayrımı oluşturmaktadır. Kanun koyucu edinilmiş mal ve kişisel malı belirlemeye yarayan temel ölçütleri örneklemek suretiyle kanunda belirlemiş, bu şekilde malların tasnifinin yapılmasıyla birlikte tasfiyenin nasıl olacağı konusunda da yol göstermiştir.

I. EDİNİLMİŞ MAL KAVRAMI

Edinilmiş mallara katılma rejimi, mal rejimi devam ederken, eşlerin kanun ya da sözleşme de belirlenen şekilde edindikleri malvarlığı değerlerinin mal rejiminin sona ermesiyle birlikte, diğer eşe belirli bir oranda alacak hakkının teminini sağlayan mal rejimi esastır³. Edinilmiş mallara katılma rejiminde bir malın edinilmiş mal olarak kabul edilebilmesinin iki şartı bulunmaktadır. Buna göre;

- Mal rejimi süresince edinilme
- Karşılığı verilerek edinilmiş olma olarak edinilmiş malın tespitinde iki şartın varlığı aranmaktadır⁴.

¹ Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya. *Türk Medeni Hukuku Aile Hukuku*, Beta Yayıncılık, 23. Baskı, İstanbul 2020, s.143,144; Ateş, Turan. *T.M.K. Edinilmiş (Kazanılmış) Mallara Katılma Rejimi*, Bilge Yayınevi, 3. Baskı, Ankara 2013, s.51,52; Öztan, Bilge. *Aile Hukuku*, Yetkin Yayıncılık, 6. Baskı, Ankara 2015, s.253; Gümüş, Mustafa Alper. *Teoride ve Uygulamada Evliliğin Genel Hükümleri ve Mal Rejimleri (TMK m.185-281)*, Vedat Kitapçılık, 1. Baskı, İstanbul 2008, s.251; Sarı, Suat. *Evlilik Birliğinde Yasal Mal Rejimi Olarak Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi*, Beşir Kitabevi, 1. Baskı, İstanbul 2007, s.9; Gençcan, Ömer Uğur. *Mal Rejimleri Hukuku*, Yetkin Kitabevi, 8. Baskı, Ankara 2022, s.115; Kılıçoğlu, Ahmet M. *Aile Hukuku*, Yetkin Kitabevi, 6. Baskı, Ankara 2022, s.237; Şıpka, Şükran. *Türk Hukukunda Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Uygulamaya İlişkin Sorunlar*, On İki Levha Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul 2011, s.14; Özdamar, Demet/ Kayış, Ferhat/Yağcıoğlu, Burcu/ Akgün, Aliye. *Yasal Mal Rejimi ve Tasfiyesi*, Seçkin Yayıncılık, 5. Baskı, Ankara 2019, s.69; Dural, Mustafa/ Ögüz, Tufan/ Gümüş, Mustafa Alper. *Türk Özel Hukuku Cilt III, Aile Hukuku*, Filiz Kitabevi, 17. Baskı, İstanbul 2022, s. 222.

² Acabey, M. Beşir; “Medeni Kanun Tasarısının Evlilik Birliğinde Yasal Mal Rejimine İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi, *Prof.Dr. Hayri Domaniç’e 80.Yaş Günü Armağanı*, II.Cilt, İstanbul 2001, s. 777.

³ Erdem, Mehmet/ Makaracı, Aslı. *Aile Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara 2022, s. 271; Kılıçoğlu, Ahmet. *Katki-Katılma Alacağı*, Turhan Kitabevi, 6. Baskı, Ankara 2016, s. 104-106; Şıpka. s.90 vd; Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya. s. 145; Acar, Faruk. *Türk Hukukunda Yasal Mal Rejimleri*, MHB, C. 35, S. 1, 2016, s. 151; Akbulut, Pakize Ezgi. “*Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Edinilmiş Mallar ile Kişisel Mallar Ayrımı*”, (İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2010, s. 33; Şeker, Muzaffer. “*Yeni Türk Yasal Mal Rejimi Olan Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminin Kaynak Kanun’dan Farklı Olan Yönleri*”, Uygulamalı Aile Hukuku Sertifika Programı III. Dönem 17-18 Kasım 2006, İstanbul Ticaret Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2007, s. 133; Kuzucu, Mustafa. “*Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Kişisel Mallar*”, (Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2019, s. 1; Sarı, Suat. s. 134; Zeytin, Zafer. s.94.

⁴ Zeytin, Zafer. *Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Tasfiyesi*, Seçkin Yayıncılık, 5. Baskı, Ankara 2021, s. 115; Kılıçoğlu, Ahmet. *Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi*, Turhan Kitabevi, 2. Baskı, Ankara 2002, s. 42.

Türk Medeni Kanunu m.219 hükmünde; çalışma karşılığı edinilen malvarlığı değerleri, sosyal güvenlik veya sosyal yardım kurum ve kuruluşlarının veya personel yardım amacıyla kurulan sandık ve benzerlerinin yaptığı ödemeler, çalışma gücünün kaybı nedeniyle ödenen tazminatlar, edinilmiş malların yerine geçen değerler ve kişisel malların gelirleri edinilmiş mal olarak kabul edilmiştir⁵. Kanun koyucu, edinmenin bir karşılık sonucu gerçekleşmesini aramış, ancak karşılığın ne olacağı ile ilgili bir tespit yapmamıştır. TMK m.219/1 ve m.219/2 hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, karşılık olarak ifade edilenin eşin çalışması veya gelir getirici faaliyeti şeklinde anlaşılması gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır⁶.

Edinilmiş mallara katılma rejiminin temelinde, eşlerden birinin ev düzeni, çocuklarla ilgilenirken, diğer eşin çalışması ve gelir elde etmesi sebebiyle ortaya çıkan durumun telafi edilmesi amacı bulunmaktadır.

II. KİŞİSEL MAL KAVRAMI

Kanun koyucu edinilmiş mallara katılma rejiminin tasfiyesinde eşlerin sahip olduğu malvarlığı değerlerinin bazılarının kanundan bazılarının ise sözleşmeden dolayı kişisel mal olarak kabul edilmesi esassından hareket ederek, kişisel malın ne olduğunu tespit etmiştir⁷. TMK m.220 hükmünde; eşlerden yalnız birinin kullanımına yarayan eşya, mal rejiminin başlangıcında eşlerden birisine ait olan veya bir eşin miras yoluyla ya da herhangi bir şekilde karşılıksız kazanma yoluyla elde ettiği malvarlığı değerleri, manevi tazminat alacakları ve kişisel malların yerine geçen değerler kanundan ötürü kişisel mal kabul edilmiş, TMK m.221/1 hükmüyle bir mesleğin icrası veya işletmenin faaliyeti sebebiyle doğan edinilmiş mallara dahil olması gereken malvarlığı değerlerinin ve kişisel malların gelirlerinin de yine eşlerin yapacakları sözleşmeyle kişisel mal olarak kabul edilebileceği kabul edilmiştir.

III. MİLLİ PİYANGO BİLETİNİN MAL REJİMİNİN TASFİYESİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ

Edinilmiş mallara katılma rejimi, eşlerin malvarlığının tasfiyesi sırasında edinilmiş mal, kişisel mal olarak malvarlığı değerlerinin sınıflandırılmasını ve bu sınıflandırmaya göre de tasfiyenin yapılmasını öngörmektedir.

Edinilmiş mallara katılma rejiminin tasfiyesi sırasında bir malın edinilmiş mal olarak mı yoksa kişisel mal olarak mı değerlendirileceği ile ilgili kanunda bazı ölçütler tespit edilmişse de kanunda açıkça tespiti yapılamayan malvarlığı değerlerinin tasfiye sırasında nasıl değerlendirileceği tartışma konusu olmuştur. Bu tartışmalardan birisi de milli piyango bileti gibi şansa ve tesadüfe bağlı olarak kazanılan ikramiyelerin nasıl değerlendirileceği meselesidir.

Milli piyango, bingo, tombala, spor toto, sayısal loto, süper loto, on numara, iddia, at yarışı, bahis oyunları gibi tamamen şansa dayalı oyunlarla, televizyon programlarında yayınlanan

⁵ Akıntürk/Ateş, s. 158.

⁶ Şıpka, s. 93 vd; Erdem/ Makaracı, s. 278.

⁷ Öztan, s.447; Sarı, s. 168; Kılıçoğlu, Ahmet. *Katki-Katılma Alacağı*, s. 45; Şeker, s. 148.

yarışma programları sonucunda elde edilen yarışma gelirleri sonucu kazanılan para⁸, ev, eşya gibi şeylerin tamamı talih ve tesadüfe bağlı mal türüdür⁹. Dolayısıyla inceleme konumuz her ne kadar milli piyango bileti ile sınırlandırılmış da olsa, bu kapsama tüm tesadüfe bağlı olarak kazanılan malvarlığı değerlerinin dahil edilmesi gerekmektedir.

Türk Medeni Kanunu edinilmiş mallara katılma rejiminde, edinilmiş mal ve kişisel mal ayrımını yaparken, TMK m.219 ve m.220 hükümlerindeki düzenlemeleri esas almıştır. Bu hükümlerde, eşin çalışması ve gelir getirici faaliyetinin olağan sonucu dışında elde ettiği malların (edinilmiş mallardan veya kişisel mallardan satın alınan şans oyunu biletleri) nasıl değerlendirileceği gündeme gelecektir.

Tesadüf, baht gibi unsurların ön planda olduğu şans oyunlarından elde edilen ikramiyelerin ise öğretide kişisel mal olarak kabul edildiği görülmektedir¹⁰. Öğretide ilk görüşe göre; milli piyango, spor toto gibi şans oyunlarından elde edilen gelirlerin kişisel mal olduğu ifade edilmiştir¹¹.

Bir diğer görüş; Loto veya piyango gibi yollarla kazanç elde edilmesinde, kişisel mal karakterinin büyük ölçüde baskın olduğunu, koçan veya bilet parasına oranla elde edilen ikramiye miktarının değerinin daha fazla olduğunu; piyango biletini alan kimselerin çok büyük çoğunluğunun ikramiye kazanmadığını, bir milyon veya daha fazla kimse içinden bir ya da birkaç kişinin ikramiyeyi elde ettiğini, böyle bir yapının kazanımın kişinin şansını da ortaya koyduğunu, şansın ön planda görünmekte olduğunu bu nedenlerle karşılığını vererek elde etme durumunun olmadığını gösterdiğini, loto veya piyangoya harcanan katılım ücretinin edinilmiş mallardan karşılanması halinde, TMK.m.230/3 hükmünden yararlanılarak elde edilen kazancın edinilmiş mal olarak değerlendirilmesinin mümkün olduğu ifade edilmiştir¹².

Öğretide bir başka görüş; talih oyunlarından kazanılan para ya da malın eşin talihine dayalı hiçbir emek vermeden kazanılmasından dolayı TMK m. 220 b.2 hükmünce kişisel mal olması gerektiğini savunmaktadır¹³.

Bir başka görüş; İsviçre Federal Mahkemesi'nin BGE 121 III 203 E.4. kararına atıfta bulunarak lotodan elde edilen kazancın, eğer bu loto kâğıdı edinilmiş mal ile alınmış ise edinilmiş

⁸ “Kişinin tecrübe, bilgi birikimi, yetenek gibi kendi kişisel özelliklerinin ön planda olduğu yarışma programlarından elde edilen gelirlerin öğretide edinilmiş mal olarak kabul edilmesi gerektiği savunulmaktadır”; Şıpka, Şükran/ Özdoğan, Ayça. *Yargı Kararları Işığında Soru ve Cevaplarla Eşler Arasındaki Malvarlığı Davaları*, On İki Levha Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul 2015, s. 88; Karamercan, Fatih. *Katkı- Değer Artış Payı & Katılma Alacağı Davaları*, Seçkin Yayıncılık, 7. Baskı, Ankara 2022, s. 144.

⁹ Milli Piyango Hakkındaki 3670 Sayılı Kanun, 04.04.1988 Tarih ve 320 Sayılı KHK ile 09.07.2018 Tarih ve 703 Sayılı KHK piyangoyu; bastırılmış numaralı biletlerin satılarak, adet ve tutarları önceden belirlenmiş ikramiyeleri kazanacak numaraların belirli günde çekilecek kura ile saptanması esasına dayanan şans oyununu; Sayısal Loto; Belirli bir rakam grubu içinden çekilecek kura sonunda saptanan adetlerde rakamların bilinmesi halinde ikramiye verilmesi esasına dayanılarak tertiplenen şans oyununu, Hemen-Kazan; Belirli ikramiyeleri ihtiva eden özel biletlerin üzeri kapalı kısımlarının kazınarak ikramiyeyi gösteren sayı veya işaretin çıkarılması suretiyle oynanan şans oyununu, Şans Oyunları; karşılığı nakit olmak üzere oynatılan piyango, sayısal oyunlar, hemen-kazan ve benzeri oyunları olarak ifade edilmiştir.

¹⁰ Zeytin, s. 122; Şıpka, s.103; Acar, Faruk. *Aile Hukukumuzda Aile Konutu-Mal Rejimleri- Eşin Yasal Miras Payı*, Seçkin Yayıncılık, 6. Baskı, Ankara 2014, s. 181.

¹¹ Kılıçoğlu, s. 132; Zeytin, s. 122; Kuzucu, s. 39.

¹² Acar, s. 181.

¹³ Gençcan, s. 115.

mal grubuna girmesi gerektiğini belirtmiştir¹⁴. İsviçre Federal Mahkemesi 11.04.1995 Tarihli BGE 121 III 201 kararında; edinilmiş malların, eşlerden birisi tarafından mal rejiminin devamı süresince ivazlı olarak edinilen malvarlığı değerleri olduğunu, bu sebeple eşlerden birisinin satın aldığı piyango biletinin finanse edildiği kaynağa göre bir değerlendirme yapılması gerektiğini, piyango biletinin edinilmiş mallardan satın alınması halinde edinilmiş mal, kişisel malvarlığı değerinden satın alınması halindeyse kişisel mal olarak kabul edilmesi gerektiğini ifade etmiştir¹⁵.

Bir diğer görüşe göre¹⁶, oyun ücreti ile kazanılan bedel arasında ciddi bir fark olsa da bu ivazsız bir kazanç olduğu anlamına gelmeyecektir. Cüz'î bir miktar da olsa bir bedel ödenmek suretiyle şans oyunu oynandığı için söz konusu kazandırma karşılık verilerek elde edilen bir kazandırmadır ve geliri edinilmiş mal sayılmalıdır.

Öğretide bir diğer görüşe göre; piyango ve benzeri talih oyunlarından elde edilen kazançta, eşler arasında paylaşımı haklı kılan karşılıklı yardımlaşma, dayanışma ve işbölümünün bir etkisinin olmaması, ikramiyenin kazanılmasında, kazanan eşin şansının önemli bir faktör olarak gözükmesi hususları dikkate alınarak, olması gereken hukuk açısından, yapılacak bir yasa değişikliğinde bu yollardan elde edilen kazancın kişisel mal sayılması gerektiğinin savunulabileceği, fakat var olan hukuk açısından bunu savunmanın güç olduğu, öncelikle bir malın ivazlı sayılabilmesi için, edimler arasında ekonomik anlamda bir dengenin olması zorunlu olmayıp, hukuki anlamda bir karşılık ilişkisinin olması yeterli olduğu, bu nedenle, piyango ve benzeri oyunlarda katılma bedeli ile kazanılan ikramiye arasında aşırı bir fark olduğu durumlarda bile ivazsız iktisaptan bahsedilemeyeceği ifade edilmiştir¹⁷. Bu görüşe göre, ikramiyenin kazanılması için harcanan paranın eşlerin kendi kişisel malvarlığı değeri üzerinden satın alınma imkânı bulunmamaktadır. Kanun gereği, edinilmiş mallardan elde edilen gelirler de kişisel malların geliri de edinilmiş mal olarak kabul edildiğine göre olması gereken açısından elde edilen ikramiyenin de edinilmiş mal kabul edilmesi gerekmektedir.

Öğretide bir başka görüş ise; piyango biletine isabet eden para eşin emek ve çalışmasının karşılığı olmayıp, kişinin kendine özel şansı olduğunu; bu nedenle piyango, loto, at yarışı, kumar, bahis gibi talih (şans) oyunlarından çıkan ikramiyenin kişisel mal sayılması gerektiğini ifade etmiştir¹⁸.

Yargıtay bir kararında; “Evlilik eğer bir hayat ortaklığı bir kader birliği olarak görülüyorsa, iyi günde, kötü günde yoksullukta zenginlikte sonuç itibarıyla kaynağı şans olsa bile bir karşılık varsa ve o karşılık edinilmiş mallardan karşılanmış ise, bu edinilmiş mal sayılmalıdır. Bu bilgiler

¹⁴ Öztan, s.253.

¹⁵ Kaşak, Fahri Erdem. “İsviçre Federal Mahkemesi’nin Lotodan Kazanılan İkramiyenin Edinilmiş Mal Sayılacağına İlişkin 11.04.1995 Tarihli (BGE 121 III 201) Kararı”, *AHBHFD*, Y.2014, C.18, S. 1, s. 268; Kırmızı, Mustafa. *Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Aile Konutu*, Bilge Yayınevi, 5. Baskı, Ankara, 2014, s.224; Nâf- Hofmann, Marlies/ Nâf- Hofmann, Heinz. *Schweizerisches Ehe- und Erbrecht, Die Wirkungen der Ehe im allgemeinen, das eheliche Güterrecht und das Erbrecht der Ehegatten*, Zürich 1998, Nr. 1497.

¹⁶ Yetik, Nurten. *Boşanma, Anlaşmalı Boşanma ve Mal Rejimleri*, Bilge Yayıncılık, 3. Baskı, Ankara 2008, s. 145; Kılıçoğlu, Ahmet, *Edinilmiş Mallar*, s. 46.

¹⁷ (Geniş bilgi için; Acabey, Mehmet Beşir. “Edinilmiş Katılma Rejiminde Tartışmalı Bazı Konular Hakkında Düşünceler”, *İzmir Barosu Dergisi*, Y. 73, Nisan 2009, S.2, s.169-170).

¹⁸ Zeytin, Zafer. s.95; Yetik, Nurten. s.118; Özer Deniz, Miray. *Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminin Sona Ermesi ve Tasfiyesi*, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2016, s. 51.

ışığında somut olaya bakıldığında; davalı ikramiye çıkan milli piyango biletini kişisel mal ya da kişisel mal yerine geçen bir değerle aldığını iddia etmediğine ve aksini kanıtlamadığına göre biletin günlük harcama kapsamında edinilmiş malla alındığı ve bu nedenle edinilmiş mal grubuna dahil olduğunun kabulü gerekmektedir” diyerek elde edilen ikramiyenin edinilmiş mal olarak kabul edilmesi gerektiğini ifade etmiştir¹⁹.

Yargıtay bir başka kararında ise; “Somut olayda bu hususla ilgili olarak daire’ce yapılan tartışmalar sonucunda genel bir değerlendirme yapılmamış, her dosyadaki özel durumlar ve ortaya çıkabilecek somut olgular nedeniyle farklı neticelere varılabileceği de gözetilerek eldeki davadaki deliller ve dosya kapsamına göre irdeleme yapılmıştır. Bu değerlendirme sonunda ikramiye çıkan milli piyango biletinin alışverişin yapıldığı market tarafından herhangi bir karşılık gözetilmeksizin, ivazsız şekilde promosyon olarak verildiği, bu durumda TMK’nun 220 /b.2 de yazılı “...ya da herhangi bir şekilde karşılıksız kazanma yoluyla elde edilen malvarlığı” çerçevesinde, talihe (şansa) dayalı olarak kazanılmasından dolayı kişisel mal olarak kabul edilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır²⁰” diyerek kişisel mal olarak kabul ettiği görüşüne yer vermiştir.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Türk Aile Hukukunda eşlerin mal rejiminin tasfiyesinde kabul edilen yasal mal rejimi; edinilmiş mallara katılma rejimidir. Edinilmiş mallara katılma rejiminin temelinde ise; eşlerin evlilikleri boyunca bir malı edinmeleri ve aynı zamanda karşılığı verilerek edinilmiş mal olma şartı aranmaktadır.

Şans oyunlarına yatırılan miktarların düşük olması ancak kazanılan miktarların yüksek olması, kazanılan ikramiyenin tamamen tesadüfe bağlı olması ve bu tesadüfün kişinin şansına bağlı olması kazanılan ikramiyenin kişisel mal olarak değerlendirilmesi gerektiği sonucuna bizi yaklaştırmaktadır. Şans oyunlarına yatırılan paranın çok yüksek olması mesela birden çok bilet alınması ve ailenin sahip olduğu paranın tamamının şans oyunlarına yatırılması halinde durumun değerlendirilmesi bu durumun mal rejimini tehlikeye soktuğu düşünüldüğünde, mal ayrılığı rejimine geçilmesi hususunun değerlendirilmesi gerekecektir.

Yargıtay kararındaki ikramiyenin edinilmiş mal olarak kabul edilme sebebi olarak gösterilen biletin satın alınması için ödenen ekonomik bir karşılık olduğu ve ekonomik karşılık olması sebebiyle de edinilmiş mal olarak değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmişse de kararda dikkat edilen tek hususun biletin ekonomik bir karşılık olup olmadığını değerlendirmesidir. Şans oyunlarının oynanması bakımından ekonomik bir karşılık ödense de bu karşılık her zaman ekonomik değere kavuşma garantisi vermemektedir. Aksine ikramiye olan karşılık tamamen şansa bağlıdır.

Türk hukuku açısından bir görüş olarak ifade edilen şans oyunlarının oynanması için verilen paranın kişisel mal olduğu durumlarda ikramiyenin kişisel mal olması, şans oyunlarının oynanması için verilen paranın edinilmiş maldan olması halinde ikramiyenin de edinilmiş mal kabul edilmesi Türk aile yapısı bakımından değerlendirildiğinde ispatı çok zor hatta imkânsız

¹⁹ Y.8. HD, 27.06.2014 T., 2013/7361 E., 2014/13668 K. (Kazancı) (E.T. 23.05.2022)

²⁰ Y. 8. HD, 11.02.2014 T., 2013/19109 E., 2014/2080 K. (Kazancı) (E.T. 23.05.2022)

hususlardandır. Aile birliği içerisinde çoğunlukla eşlerin ekonomik bir birliktelik içerisinde de girdikleri, malvarlığı değerlerini ortak olarak kullandıkları ve ortak olarak tasarrufta bulundukları kabul edildiğinde eşlerden birinin şans oyunu oynarken oyun parasını edinilmiş maldan mı karşıladığı yoksa kişisel maldan mı karşıladığını tespit etmek neredeyse mümkün değildir. Bu sebeple de tespit edilemiyorsa kazanılan ikramiye edinilmiş maldır şeklinde bir değerlendirme yapılması TMK m.219 hükmüne göre zorlama bir değerlendirme olacaktır. Bu durumda değerlendirilmesi gereken bir diğer husus TMK m.219/5 hükmüne göre; edinilmiş malların yerine geçen değerler de edinilmiş maldır hususundan yola çıktığımızda şans oyunlarının oynanması için harcanan değer ile kazanılan değer arasında adeta bir uçurum olduğu tespit edildiğinden, burada ikame bir değer vardır demek de zorlama bir yorum olacaktır. Ayrıca edinilmiş mal olarak bir malın kabul edilmesi ölçütü olarak kabul ettiğimiz karşılığını verme olgusunun da şans oyunları bakımından tam olarak karşılığını bulması ödenen küçük bedelin karşısında büyük ikramiyenin olması sebebiyle bir karşılık olarak değerlendirilemez. Şans oyunlarının oynanması sebebiyle kazanılan ikramiyede diğer eşin emeğinden veya çalışma karşılığı elde ettiği bir bedelden de bahsetmek mümkün olmadığından, Türk öğretisi bakımından genel kabul gören şans oyunlarından elde edilen ikramiye kişisel maldır görüşünün kabul edilmesi isabetlidir.

Kişisel malvarlığı değerlerinin neler olduğunu düzenleyen TMK m.220 hükmüne baktığımızda, kanunun kişisel mal olarak kabul ettiği mal varlığı değerlerinin eşlerden birinin kullanımına yarayan eşya, eşlerin tek başına kullandığı ya da miras gibi karşılıksız olarak sahip olunan malvarlığı değerlerinin sınıflandırmaya tabi tutulduğu, bu durumda bilet karşılığı olarak verilen ikramiyenin kişisel mal olarak kabul edilmesi görüşünün tartışmaya açık olduğu görülecektir.

Alman hukukunda olduğu gibi ya ikramiyenin tamamen edinilmiş mallara katılma rejiminin dışında tutularak paylaşım dışında bırakılması ya da şans oyunlarından elde edilen ikramiyenin mal tasfiyesi sırasında değerlendirilmesinde özel olarak düzenlenmesi gerekecektir.

Mevcut yasal hükümler düzenlemeler bakımından değerlendirme yapıldığında ise şans oyunlarından kazanılan ikramiyenin talih ve tesadüfe dayalı olması sebebiyle kişisel mal olarak değerlendirilmesi hakkaniyete daha uygun olacaktır.

Türk Hukuk sisteminde yasal mal rejimi olarak kabul edilen edinilmiş mallara katılma rejiminin temelinde eşlerin malvarlığı değerlerinin edinilmiş mal ve kişisel mal olarak sınıflandırılması ve sınıflandırmaya bağlı olarak tasfiyenin yapılması esası benimsenmiştir.

Bir mal varlığı değerinin edinilmiş mal olarak kabul edilmesi için evlilik süresince edinilme ve karşılığı verilerek edinilmiş olma şartları aranmış, kanun koyucu TMK m.219 hükmünde ayrıca edinilmiş malları belirtmiş, aynı şekilde TMK m.220 hükmünde de kişisel mallar sayılmıştır. Düzenlemeye baktığımızda şans oyunlarından elde edilen ikramiyenin edinilmiş mal veya kişisel mal olarak sınıflandırmaya tabi tutulmadığı bu sebeple de edinilmiş mal mı yoksa kişisel mi olarak değerlendirilmesi gerektiği ile ilgili farklı görüşler olduğu tespit edilmiştir.

Kanımızca, düşük ücretler ödenerek alınan şans oyunlarında ikramiye kazanılması tamamen tesadüfe bağlı olduğundan, diğer eşin bu tesadüf kazanımında ne maddi ne de emek olarak bir katkısı olmadığından yeni bir düzenleme yapıp, şans oyunlarından elde edilen ikramiyenin hangi mal

sınıfında değerlendirileceğine ilişkin özel bir düzenleme yapılmadıkça mevcut hukuki düzenlemeye göre kişisel mal olarak değerlendirilmesi gerekecektir.

KAYNAKÇA

Acabey Mehmet Beşir. “Edinilmiş Katılma Rejiminde Tartışmalı Bazı Konular Hakkında Düşünceler”, *İzmir Barosu Dergisi*, Y. 73, Nisan 2009, S.2, s.169-214.

Acabey, Mehmet Beşir. “Medeni Kanun Tasarısının Evlilik Birliğinde Yasal Mal Rejimine İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi, *Prof. Dr. Hayri Domaniç’e 80.Yaş Günü Armağanı*, II. Cilt, İstanbul 2001, s.777-798.

Acar, Faruk. *Aile Hukukumuzda Aile Konutu-Mal Rejimleri- Eşin Yasal Miras Payı*, Seçkin Yayıncılık, 6. Baskı, Ankara 2014.

Acar, Faruk. *Türk Hukukunda Yasal Mal Rejimleri*, MHB, C. 35, S. 1, 2016, s.143-156.

Akbulut, Pakize Ezgi. “Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Edinilmiş Mallar ile Kişisel Mallar Ayrımı”, (İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2010.

Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya. *Türk Medeni Hukuku Aile Hukuku*, Beta Yayıncılık, 23. Baskı, İstanbul 2020.

Ateş, Turan. *T.M.K. Edinilmiş (Kazanılmış) Mallara Katılma Rejimi*, Bilge Yayınevi, 3. Baskı, Ankara 2013.

Özer Deniz, Miray. *Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminin Sona Ermesi ve Tasfiyesi*, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2016.

Dural, Mustafa/ Ögüz, Tufan/ Gümüş, Mustafa Alper. *Türk Özel Hukuku Cilt III, Aile Hukuku*, Filiz Kitabevi, 17. Baskı, İstanbul 2022.

Erdem, Mehmet/ Makaracı, Aslı. *Aile Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara 2022.

Gençcan, Ömer Uğur. *Mal Rejimleri Hukuku*, Yetkin Kitabevi, 8. Baskı, Ankara 2022.

Gümüş, Mustafa Alper. *Teoride ve Uygulamada Evliliğin Genel Hükümleri ve Mal Rejimleri (TMK m.185-281)*, Vedat Kitapçılık, 1. Baskı, İstanbul 2008.

Karamercan, Fatih. *Katkı- Değer Artış Payı & Katılma Alacağı Davaları*, Seçkin Yayıncılık, 7. Baskı, Ankara 2022.

Kaşak, Fahri Erdem. “İsviçre Federal Mahkemesi’nin Lotodan Kazanılan İkramiyenin Edinilmiş Mal Sayılacağına İlişkin 11.04.1995 Tarihli (BGE 121 III 201) Kararı”, *AHBHFD*, Y.2014, C.18, S. 1, s.265-268.

Kılıçoğlu, Ahmet M. *Aile Hukuku*, Turhan Kitabevi, 6. Baskı, Ankara 2022.

- Kılıçoğlu, Ahmet M. *Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi*, Turhan Kitabevi, 2. Baskı, Ankara 2002.
- Kılıçoğlu, Ahmet M. *Katkı-Katılma Alacağı*, Turhan Kitabevi, 6. Baskı, Ankara 2016.
- Kırmızı, Mustafa. *Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Aile Konutu*, Bilge Yayınevi, 5. Baskı, Ankara 2014.
- Kuzucu, Mustafa. “*Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Kişisel Mallar*”, (Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2019.
- Nâf- Hofmann, Marlies/ Nâf- Hofmann, Heinz. *Schweizerisches Ehe- und Erbrecht, Die Wirkungen der Ehe im allgemeinen, das eheliche Güterrecht und das Erbrecht der Ehegatten*, Zürich 1998.
- Özdamar, Demet/ Kayış, Ferhat/Yağcıoğlu, Burcu/ Akgün, Aliye. *Yasal Mal Rejimi ve Tasfiyesi*, Seçkin Yayıncılık, 5. Baskı, Ankara 2019.
- Öztan, Bilge. *Aile Hukuku*, Turhan Kitabevi, 6. Baskı, Ankara 2015.
- Sarı, Suat. *Evlilik Birliğinde Yasal Mal Rejimi Olarak Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi*, Beşir Kitabevi, 1. Baskı, İstanbul 2007.
- Şıpka, Şükran. *Türk Hukukunda Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Uygulamaya İlişkin Sorunlar*, On İki Levha Yayınları, 1. Baskı, İstanbul 2011.
- Şeker, Muzaffer. “*Yeni Türk Yasal Mal Rejimi Olan Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminin Kaynak Kanun’dan Farklı Olan Yönleri*”, Uygulamalı Aile Hukuku Sertifika Programı III. Dönem 17-18 Kasım 2006, İstanbul Ticaret Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2007, s.133-152.
- Şıpka, Şükran/ Özdoğan, Ayça. *Yargı Kararları Işığında Soru ve Cevaplarla Eşler Arasındaki Malvarlığı Davaları*, On İki Levha Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul 2015.
- Yetik, Nurten. *Boşanma, Anlaşmalı Boşanma ve Mal Rejimleri*, Bilge Yayıncılık, 3. Baskı, Ankara, 2008.
- Zeytin, Zafer. *Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Tasfiyesi*, Seçkin Yayıncılık, 5. Baskı, Ankara 2021.